

รายงานการประชุม
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 4/2538
วันศุกร์ที่ 1 กันยายน 2538 เวลา 13.30 น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชั้น 2

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายสุวิทย์	คุณกิตติ	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	ประธานกรรมการ
2. นายภิรมย์	ศรีจันทร์	ที่ปรึกษากฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
3. นายชัยฤกษ์	ดิษฐอำนาจ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านให้คำปรึกษากฎหมาย (แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
4. นายตระการ	ชัยรัตน์	รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม (แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	กรรมการ
5. นายอารมย์	ข้าคมกุล	รองอธิบดีกรมชลประทาน (แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
6. นายโสภณ	เมืองเจริญ	รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ (แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ
7. นายยรรยง	ถนอมพิชัย	อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
8. นายชินทร	ศรีทองสุข	รองอธิบดีกรมประมง (แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ
9. นายปรัชญา	ธัญญาดี	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านปรับปรุงบำรุงดิน (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ
10. นายเอกชัย	โอเจริญ	หัวหน้ากลุ่มวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมการเกษตร (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)	กรรมการ
11. นายวิเชียร	ทองสีมา	ผู้อำนวยการกองสหกรณ์การเกษตร (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)	กรรมการ
12. นายบิตพงษ์	พิงบุญ ฒ อยุธยา	เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	กรรมการ
13. นายวิสูตร	วงศ์วิริยะ	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ (แทนอธิบดีกรมการปกครอง)	กรรมการ

14. นายพงษ์ศักดิ์ พัทธ์	ผู้ชำนาญการกองพัฒนาสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม (แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)	กรรมการ
15. นายปริญญา นาคฉัตริย์	อธิบดีกรมที่ดิน	กรรมการ
16. นายสมชาย วุฒิสัมบูรณ์	หัวหน้าฝ่ายบริหารและจัดทรัพยากรนิคม (แทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)	กรรมการ
17. นายรักเกียรติ ดิษยวรรณะ	ผู้อำนวยการกองอุตสาหกรรมในครอบครัว (แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)	กรรมการ
18. นายเอนก พิทยาภา	รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองทรัพย์สิน (แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)	กรรมการ
19. นางผาสุชนิตย์ บิณฑะรุจิ	รองอธิบดีกรมบัญชีกลาง (แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)	กรรมการ
20. นางเจตน์นิม คิบบั	ผู้อำนวยการกองส่วนเศรษฐกิจ 2 (แทนผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ)	กรรมการ
21. นายอำพน ตูลออำนาจ	ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนที่ดิน (แทนผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร)	กรรมการ
22. นายเทียนชัย กิตติวีรพันธ์	กรรมการดำเนินการ สสท. (แทนประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย)	กรรมการ
23. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
24. นายสนั่น จันตรี	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
25. นายสมพงษ์ ล้วนทอง	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
26. นายทองมี ศรีมะนิลา	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
27. นายवाद พากแก้ว	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
28. นายสายัณห์ ต้นสิน	ผู้แทนเกษตรกร	กรรมการ
29. นายสุทธิพร จีระพันธุ์	ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาราชการแทนเลขาธิการ ส.ป.ก.	กรรมการและ เลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ตติราชการ
2. ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทย ตติราชการ
3. นายไชยยศ เหมะรัชตะ ตติราชการ
4. นางสาวศุภศิริ อินทรสุขศรี

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายปรีชา	เร่งสมบูรณ์สุข	ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. นายสุทิน	มุลพุกษ	รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
3. ว่าที่ ร.ต. สฤษดิ์ชัย	วิจักขณะ	ผู้อำนวยการกองจัดที่ดิน กรมที่ดิน
4. นายเพ็ญ	ยิ้มเนียม	เลขานุการกรม
5. นายวรเวทย์	ธำรงธัญลักษณ์	ผู้อำนวยการกองบริการกองทุน ส.ป.ก.
6. นายสุรพล	เพชรล้อม	ผู้อำนวยการกองจัดการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
7. นายกำธร	พงษ์สวัสดิ์	ผู้อำนวยการกองนิติการ ส.ป.ก.
8. นายวิจิณ	ไชยดีกุล	ผู้อำนวยการกองวิศวกรรม ส.ป.ก.
9. นายจันทลักษณ์	บุศยอักษร	ผู้อำนวยการกองวิชาการ ส.ป.ก.
10. นายสมศักดิ์	โกสุมวิริยะ	ผู้เชี่ยวชาญการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก.
11. นายบุญยก	วงศ์เรืองโรจน์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุทัยธานี ส.ป.ก.
12. นายลิขิต	กำปันทอง	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดขอนแก่น ส.ป.ก.
13. นายล้อม	พลวัฒน์	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ส.ป.ก.
14. นายอนุโลม	มีกุล	ปฏิรูปที่ดินจังหวัดตรัง ส.ป.ก.
15. นายพงษ์ศักดิ์	กัมพูสิริ	เจ้าหน้าที่กรมธนารักษ์
16. นายวิสิทธิ์	จันเมธี	เจ้าหน้าที่กรมบัญชีกลาง
17. นายเสนาะ	ฉาวเกียรติ	เจ้าหน้าที่สำนักกองทุนที่ดิน ธ.ก.ส.
18. นายวัฒนชัย	จันตะเสน	เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง
19. นายพัฒนพงศ์	มาศเกษม	เจ้าหน้าที่กรมการปกครอง
20. นายกฤษณะ	พฤษะวัน	เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
21. นายวิฑิต	พัฒนโกศล	เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
22. ว่าที่ ร.ต. อำพล	รักมิตรอานนท์	เจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
23. นางมนต์ทิพย์	รุจิภักดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
24. นายสละ	กลั่นทอง	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
25. นางวันทนา	ไธวันชัย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
26. นายวิฑิต	ประจันตะเสน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
27. นายเทียมทัน	อุณหะสุวรรณ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
28. นายวีระชัย	นาควิบูลย์วงศ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
29. นายธนู	มีแสงเงิน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
30. นางพกาเพ็ญ	สุขสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
31. นางสาวฉวีวรรณ	ภักชัย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
32. นายอุดมศักดิ์	รอดพรหม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

33. นางสาวพรรณ	สิทธิเสรีชน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
34. นางพัชรรัตน์	มณีวงศ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
35. นางเปรมจิต	สังขพงษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
36. นายราเชนทร์	วรอาตมพิทักษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
37. นายพิชัย	ชินชัยพงษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
38. นายประเสริฐ	ภูริพันธุ์ภิญโญ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
39. นายขวัญชัย	ธีรนาทสิน	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
40. นางสาวจินตนา	ศิริกิจพงษ์พันธ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
41. นายศรีโรจน์	จิรวัดนเจอร์รยา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
42. นางสาววิตรี	ชวนิตย์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
43. นางมะลิวัลย์	ไกรสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
44. นางสาวกัญญา	แก่นนาคำ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 13.30 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้แจ้งให้ทราบว่า เรื่องการปฏิรูปที่ดินนั้นเป็นปัญหา ที่ทุกท่านได้ทราบเป็นอย่างดีแล้วว่า ยังมีประเด็นที่มีข้อถกเถียงกันมาก และมีปัญหาในเรื่องการปฏิบัติโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น กรมที่ดิน กรมป่าไม้ และส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นมีทั้งประเด็นในเรื่องการปฏิบัติ ระเบียบหลักเกณฑ์ และกฎหมาย จึงใคร่ขอให้กรรมการทุกท่านได้ช่วยกันพิจารณา เสนอแนะและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต เพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีก และที่สำคัญที่สุดคือทำอย่างไรถึงจะมีกระบวนการวิธีการที่จะดำเนินการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดินอย่างแท้จริง ไม่ใช่แต่เพียงว่า จัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่สมควรสัมปตถูกต้องตามกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว ในเรื่องของการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพอยู่ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. และที่ดินนั้นจะได้ทดแทนค่าเช่าที่ดินโดยธรรม มิใช่ตกเป็นของนายทุนอีกต่อไป

สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นคิดว่าทุกท่านที่เป็นกรรมการคงได้ทราบเป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความกรุณาจากกรรมการทุกท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผย และอย่างตรงไปตรงมา พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นอย่าง เป็นกลาง ทั้งนี้เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เรื่องที่ 2.1 ครั้งที่ 2/2538 วันจันทร์ที่ 17 เมษายน 2538

เลขานุการได้แจ้งให้ทราบว่ารายงานการประชุมดังกล่าว ส.ป.ก. ได้จัดส่งให้กรรมการพิจารณาและรับรองเรียบร้อยแล้ว ตามหนังสือของ ส.ป.ก. ที่ กษ 1201/ว486 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2538

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ 2.2 รายงานการประชุม ครั้งที่ 3/2538 วันจันทร์ที่ 8 พฤษภาคม 2538

เลขานุการได้อ่านให้ที่ประชุมพิจารณา รายงานการประชุม ครั้งที่ 3/2538 ซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรให้แก้ไขหน้า 26 รายชื่อนุกรมการ บรรทัดที่ 7 จาก "นายอำพล อุดลย์วิทย์" เป็น "นายกำพล อุดลย์วิทย์" และบรรทัดที่ 8 จาก "นายนิกร เวชภูมิ" เป็น "นายนิกร เวชภูติ"

หลังจากนั้นที่ประชุมมีมติรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวตามที่ได้มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

เรื่องที่ 3.1 นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

เลขานุการได้ชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2538 ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับงานปฏิรูปที่ดิน 2 ประการ ได้แก่

1. นโยบายด้านเกษตรกรรม รัฐบาลมีเจตนาที่จะพัฒนาศักยภาพและความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยในภาคเกษตรก้าวหน้าจะเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งใช้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศการเปิดตลาดสินค้าการเกษตร ตลอดจนพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อรองรับผลผลิต และยกระดับราคาสินค้าเกษตรให้สูงขึ้น สำหรับภาคเกษตรยากจน จะมุ่งเน้นการยกระดับรายได้ให้เกษตรกร ด้วยการลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร รวมทั้งเร่งรัดการปฏิรูปที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ยากจน และไม่มิตินทำกินเพียงพอตามเจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน อีกทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาค่าครองชีพที่ดินของรัฐโดยไม่ถูกต้องให้เป็นไปอย่าง เป็นธรรมและสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมาย

2. นโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะฟื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรม โดยส่งเสริมให้ประชาชน องค์กรประชาชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการจัดการ อาทิเช่น การปลูกป้องกันรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน

การกำหนดแผนการใช้ที่ดิน การแก้ไขปัญหามลภาวะทางน้ำ ทางอากาศ เสียง รวมทั้งปัญหาจากสารพิษ และกากของเสียตลอดจนการเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ ในการดูแลและแก้ไขปัญหาล้างแวล้อม

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ 3.2 รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ปีงบประมาณ 2538

เลขานุการได้ชี้แจงผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ 2538 สิ้นสุด ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2538 โดยในส่วนของการจ่ายค่างานโครงการและการเงิน กองทุนฯ ได้อนุมัติให้จ่ายเป็น เงินทั้งสิ้น จำนวน 3 รายการ รวมเป็นเงิน 43,782,620 บาท และ เลขานุการ ส.ป.ก. ได้อนุมัติให้จ่าย จำนวน 3 รายการ เป็นเงิน 49,680,000 บาท สำหรับด้านการจัดเก็บรายรับ จัดเก็บได้รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 71,243,385.50 บาท

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ 3.3 รายงานผลการดำเนินงานตามแผนเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปที่ดิน
(กองทุนที่ดิน) ประจำปี เดือน มิถุนายน 2538

เลขานุการได้ชี้แจงผลการดำเนินงาน ของกองทุนที่ดินจนถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2538

ดังนี้

1. การจัดทำทะเบียนรับจ้างแรงงานทางการเกษตร

- ดำเนินการในพื้นที่ 40 จังหวัด 256 อำเภอ
 - จำนวนผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 149,651 ราย
 - จำนวนผู้ที่ได้รับอนุมัติการขึ้นทะเบียนแล้ว 50,120 ราย
- (เฉพาะผู้รับจ้างแรงงานทางการเกษตรที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย)

2. การจัดหาที่ดินและจัดที่ดินให้เกษตรกร

- เจริญจัดหาที่ดิน	เนื้อที่ 139,571 ไร่ แยกเป็น
ที่ดินเอกชน	เนื้อที่ 123,365 ไร่
ที่ดินรัฐ	เนื้อที่ 16,206 ไร่

- อนุมัติการจัดซื้อและค่าชดเชย เนื้อที่ 38,638 ไร่ วงเงิน 533.63 ล้านบาท แยกเป็น
 - ที่ดินเอกชน เนื้อที่ 32,947 ไร่ วงเงิน 502.73 ล้านบาท
 - ที่ดินรัฐ เนื้อที่ 5,691 ไร่ วงเงิน 30.90 ล้านบาท
- จัดที่ดินให้เกษตรกร 2,378 ราย เนื้อที่ 25,746 ไร่ แยกเป็น
 - ที่ดินเอกชน 1,961 ราย เนื้อที่ 21,174 ไร่
 - ที่ดินรัฐ 417 ราย เนื้อที่ 4,572 ไร่

3. การให้สินเชื่อกองทุนที่ดิน (ข้อมูลของสำนักงานกองทุนที่ดิน ธ.ก.ส. ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2538)

- 3.1 สินเชื่อค่าที่ดิน 889.64 ล้านบาท
(รวมค่าลงทุนในการผลิตถั่วแรก-ระยะสั้น)
- 3.2 สินเชื่อค่าพัฒนาที่ดินและการผลิต 39.61 ล้านบาท
รวมเป็นเงิน 929.25 ล้านบาท

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ 3.4 รายงานผลการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขานุการได้ชี้แจงว่าตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติในการประชุมครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2536 กำหนดหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินแล้วนั้น ทางคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดร้อยเอ็ด ได้อาศัยอำนาจตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ในการประชุมครั้งที่ 3/2538 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2538 เห็นชอบการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน แก่เกษตรกร 2 รายได้แก่

1. นางสาว ประดาสุข ภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสขอรับมรดกสิทธิที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของนายบุญยงค์ ทองโท สามซึ่งถึงแก่กรรม

2. นางสาวทอง มาสีหวล (บุตรของนางวันทนา กำจร ทายาทโดยธรรมเพียงคนเดียวของนางบุญ ยี่สุนหอม เจ้าของที่ดิน ซึ่งถึงแก่กรรม) ขอรับมรดกสิทธิที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินของ นางบุญ ยี่สุนหอม โดยนางสาวทอง มาสีหวล เป็นเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และมีฐานะเป็นหลานของนางบุญ ยี่สุนหอม

ที่ประชุมรับทราบ

เรื่องที่ 4.1 ขอบทพจนมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 4/2537 วันที่ 8

ธันวาคม 2537 เรื่องที่ 3.1 (เรื่องขอหารือปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรที่จะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535)

เรื่องเดิม

เนื่องจากเกิดกรณีปัญหาการออกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเป็นที่พำนักชั่วคราวของสื่อมวลชนตลอดจนนักวิชาการว่า จำเนียรการไม่ถูกต้องตรงกับกฎหมายและระเบียบว่าด้วย การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีคำสั่ง ที่ 658/2537 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2537 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเอกสารสิทธิ (ส.ป.ก.4-01) ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาที่จังหวัดภูเก็ต

ต่อมา ส.ป.ก.ได้รับทราบรายงานการตรวจสอบเอกสารสิทธิ (ส.ป.ก.4-01) ของคณะกรรมการชุดดังกล่าวในเบื้องต้น ซึ่งในรายงานดังกล่าว มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งจะนำไปสู่การวินิจฉัยความถูกต้องของการคัดเลือก และการออกเอกสารสิทธิให้แก่เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดภูเก็ต ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรที่จะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 ว่า

คณะกรรมการตรวจสอบเอกสารสิทธิ (ส.ป.ก.4-01) มีความเห็นเป็น 2 ฝ่าย โดยฝ่ายแรกเห็นว่า ระเบียบ ข้อ 6(6) ไม่น่ามาใช้สำหรับเกษตรกรผู้บุกรุกถือครองที่ดินของรัฐอยู่ก่อน ดังกรณีของจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 ได้แยกวิธีการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรพวกนี้ไว้ต่างหาก ซึ่งระบุไว้ใน ข้อ 8(1) ของระเบียบฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

"ข้อ 8. เกษตรกรผู้จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(1) เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐ หรือเกษตรกรผู้เช่าที่ดินที่นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และเป็นผู้ทำกินในที่ดินนั้น"

ส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า จะต้องนำระเบียบ ข้อ 6(6) มาใช้กับเกษตรกรผู้บุกรุกถือครองที่ดินของรัฐทุกกรณี รวมทั้งกรณีของจังหวัดภูเก็ตด้วย เนื่องจากตัวระเบียบดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีข้อความตอนใดกำหนดยกเว้นมิให้นำเรื่องคุณสมบัติ ตามข้อ 6(6) ไปใช้กับเกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่ก่อน โดยในระเบียบดังกล่าว ระบุว่า

"ข้อ 6. เกษตรกรผู้ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้เสียสิทธิอันดีเรื่องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามข้อ 5. ได้ ฯลฯ"

(6) ไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเอง หรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน หรือมีที่ดินเพียงเล็กน้อย แต่ไม่เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ"

ส.ป.ก.จึงได้นำเรื่องดังกล่าว เข้าหารือในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 4/2537 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2537 ด้วยเหตุผลที่ว่า

อำนาจในการวินิจฉัยระเบียบฯ เป็นอำนาจของคณะกรรมการตามระเบียบฯ ข้อ 13 ความว่า "ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบนี้ ให้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อวินิจฉัยต่อไป"

ผลปรากฏว่า คณะกรรมการได้อินิจฉัย โดยวิธีลงคะแนนลับ แล้วมีมติโดยกรรมการเสียงข้างมากกว่า โดยเจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ถือว่า ไม่นำระเบียบ ข้อ 6(6) ไปใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่เดิม ซึ่งเป็นกรณี ตามมาตรา 30 วรรคสาม โดยให้ใช้ระเบียบ ข้อ 8(1) เป็นการเฉพาะในกรณีนี้

ปัญหา

ต่อมาได้มีการนำเรื่องดังกล่าวข้างต้น เข้าหารือในคณะกรรมการกฤษฎีกาซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือตอบตามหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/193 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2538 ให้ความเห็นในเรื่อง การใช้ใช้อำนาจวินิจฉัยและตีความระเบียบดังกล่าวของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ว่า

"ข้อ 3. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจตีความและวินิจฉัยระเบียบของตนว่า ข้อ 6. ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วย หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 เป็นเรื่องที่ใช้บังคับกับเกษตรกรทั่วไป ตามมาตรา 30 วรรคหนึ่งเท่านั้น ไม่อาจนำความใน ข้อ 6. ดังกล่าวไปบังคับกับการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่แล้ว ตามมาตรา 30 วรรคสามได้ นั้น เห็นว่า คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ มาตรการและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คณะกรรมการฯ จึงมีอำนาจที่จะตีความ และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ ส.ป.ก.ปฏิบัติได้ แต่ถ้า การตีความนั้นขัดต่อบทกฎหมาย ผลของการนั้นก็เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และต้องดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องต่อไป สำหรับการตีความว่า ระเบียบฯ ดังกล่าวใช้กับการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสามไม่ได้ นั้น เป็นการตีความที่ไม่ถูกต้อง เพราะคุณสมบัติของเกษตรกรที่จะได้รับการจัดที่ดิน ตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง และวรรคสาม จะต้องเป็นเช่นเดียวกัน"

ประเด็นที่เสนอขอ 1. ยกเลิกมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 4/2537 เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2537 ดังกล่าว

2. ให้อำนาจคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่อง คุณสมบัติของเกษตรกร ซึ่งมีสิทธิได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. เป็นบรรทัดฐานในการคัดเลือกเกษตรกร โดยต้องชำระ เบี้ยบังคับเลือกฯ ข้อ 6(6) ในการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรทุกกรณี

มติคณะกรรมการฯ อนุมัติตามที่เสนอขอ

เรื่องที่ 4.2

ขอทบทวนมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2538

เรื่องแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตามความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา (บางประเด็น)

เรื่องเดิม

1. คณะกรรมการกฤษฎีกา ได้พิจารณาและให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับผู้มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

2. ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2538 ส.ป.ก. ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตามความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ คปก. พิจารณา ประกอบด้วยความเห็นในข้อกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อเท็จจริงเบื้องต้นในการดำเนินงาน คุณสมบัติของผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินมาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติ และมาตรการดำเนินการภายหลังการตรวจสอบซึ่ง คปก. ได้พิจารณาแล้ว ได้แก้ไข ปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน โดยให้ยึดหลักลักษณะของการให้ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นหลักให้มากที่สุด ส่วนการขยายความของ ส.ป.ก. ให้ถือว่าเป็นส่วนประกอบ และที่ประชุมได้มีมติไว้ ดังต่อไปนี้

(1) เห็นชอบแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินที่ได้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ โดยเฉพาะประเด็น ดังนี้

(1.1) เกษตรกรผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน

(1.2) มาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติตั้งแต่ปี

2532 - ปัจจุบัน

(1.3) มาตรการดำเนินการภายหลังการตรวจสอบ

(1.4) การกำหนดขนาดที่ดินที่มีขนาดต่ำสุดต่อการ

ครองชีพ แยกเป็นรายภาคตามเอกสารข้อมูลที่เหมาะสม

(1.5) ตัวเลขรายได้ประจำของเกษตรกรที่ถือว่าไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ให้ ส.บ.ก. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้พิจารณาาร่วมกัน แล้วนำมาเสนอ คปก. พิจารณาต่อไป

(2) สำหรับขนาดที่ดินต่ำสุดต่อการครองชีพ หากเกษตรกรผู้มีที่ดินเกินเกณฑ์มาตรฐานรายภาค ยื่นคำร้องและมีเหตุผลความจำเป็นเพียงพอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ได้รับสิทธิในที่ดินได้ แต่เมื่อรวมกับ เนื้อที่ที่มีอยู่เดิมต้องไม่เกินจำนวนที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนด

สภาพปัญหา

แนวทางการดำเนินงานดังกล่าว ในทางปฏิบัติส่วนหนึ่งสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี แต่มีบางประการที่ก่อให้เกิดปัญหา เมื่อปฏิบัติไปแล้ว และเกิดคำถามไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร โดยเฉพาะในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. มาตรการให้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกร ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 ถึงปัจจุบัน (มติ ข้อ 1.2) ก่อให้เกิดปัญหาทั้งในทางปฏิบัติและในทางข้อกฎหมาย กล่าวคือ ในช่วงเวลา พ.ศ. 2532-2534 การพิจารณาคุณสมบัติและการคัดเลือกเกษตรกร ถือปฏิบัติตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ พ.ศ. 2525 ต่อมาในปี 2535 จึงได้มีการยกเลิกระเบียบดังกล่าว และใช้บังคับระเบียบ คปก. ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ พ.ศ. 2535 แทน ซึ่งใช้ปฏิบัติอยู่จนทุกวันนี้ แต่เนื่องจากระเบียบทั้งสองฉบับมีข้อกำหนดแตกต่างกัน ในเรื่องความหมายของ "เกษตรกร" คือ ระเบียบ ฉบับ พ.ศ. 2525 มิได้กำหนดความหมายของ "ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก" แต่ได้พิจารณาตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ประกอบกับมติ คปก. ครั้งที่ 5/2522 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2522 แต่ระเบียบ ฉบับ พ.ศ. 2535 กำหนดความหมายของเกษตรกรไว้ชัดเจนว่า เกษตรกร หมายความว่า "ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพิจารณาจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ในรอบปีเพื่อประกอบเกษตรกรรมแห่งท้องถื่นนั้น" และ "ผู้ยากจน ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม และผู้เป็นบุตรของเกษตรกรที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา"

ดังนั้น เมื่อข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของเกษตรกรในระเบียบ

2 ฉบับแตกต่างกัน การตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกรย้อนหลังไปจนถึง พ.ศ. 2532 จึงอาจมีผลให้เกษตรกรบางรายที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามระเบียบ ฉบับ พ.ศ. 2525 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น กลายเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามระเบียบ ฉบับ พ.ศ. 2535 ที่ใช้บังคับจนถึงปัจจุบัน ทำให้ไม่เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร

เหล่านี้ และยังไม่สอดคล้องกับหลักการในทางกฎหมายที่ไม่อาจจะออกข้อกำหนดมาใช้บังคับย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้ใดได้อีกด้วย

2. การกำหนดขนาดที่ดินที่มีขนาดต่ำสุดต่อการครองชีพ (มติข้อ 1.4)

การที่ คปก. ได้กำหนดขนาดที่ดินที่มีขนาดต่ำสุดต่อการครองชีพของเกษตรกรในแต่ละภาค เพื่อพิจารณาว่าเกษตรกรจะได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. เป็นจำนวนเท่าใด (ตามมติข้อ 1.4 ประกอบกับมติข้อ 2) ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ และเกิดความไม่เป็นธรรมแก่เกษตรกร กล่าวคือ หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและจัดที่ดินให้เกษตรกรที่ผ่านมามีได้มีข้อกำหนด จำนวนขนาดที่ดินของเกษตรกรในแต่ละภาค ที่จะถือว่ามีความต่ำสุดต่อการครองชีพ แต่ให้เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ที่จะพิจารณาว่า เกษตรกรที่ยื่นขอรับการจัดที่ดิน จะมีสิทธิได้รับที่ดินเป็นจำนวนเท่าไร แต่จำนวนที่ดินที่จะได้รับเมื่อรวมกับที่ดินที่เกษตรกรผู้นั้นถือครองอยู่แล้ว ต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนด (ไม่เกิน 50 ไร่ หรือไม่เกิน 100 ไร่ กรณีเลี้ยงสัตว์ใหญ่) ดังนั้นการที่ คปก. มากำหนดขนาดเนื้อที่ถือครองขั้นต่ำสุดต่อการครองชีพของเกษตรกรในแต่ละภาค โดยให้ใช้บังคับย้อนหลังกับเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดิน ตั้งแต่ปี 2532 จึงไม่เป็นธรรม แต่ควรจะพิจารณาว่าเกษตรกรถือครองที่ดินอยู่เป็นจำนวนเท่าใด เมื่อรวมกับที่ดินที่จะได้รับการจัดเพิ่มจะต้องไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจะเหมาะสมและเกิดความไม่เป็นธรรมมากกว่า นอกจากนี้ ขนาดฟาร์มโดยเฉลี่ยที่กำหนดไว้บนข้อเท็จจริงแล้ว จะมีขนาดเนื้อที่มากกว่าที่ คปก. กำหนดไว้ด้วย

3. การตรวจสอบคุณสมบัติของเกษตรกรเพียงด้านเดียวยังไม่เพียงพอ เนื่องจากสภาพของที่ดินที่นำไปออก ส.ป.ก. 4-01 อาจไม่เหมาะสมต่อการเกษตรหรือการปฏิรูปที่ดินก็ได้ เช่น มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ ที่ลาดชัน เป็นต้น

4. เท่าที่ผ่านมา การตรวจสอบเกี่ยวกับการออก ส.ป.ก. 4-01 ไม่สามารถกระทำได้ภายในระยะเวลาอันสั้น โดยข้อมูลที่ใช้มีไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัย ไม่อาจหาหลักฐานได้อย่างรวดเร็ว เช่น หลักฐานด้านทะเบียนการค้า หลักฐานด้านการมีสิทธิในที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ เป็นต้น

5. เนื่องจากเนื้อที่ที่นำมาปฏิรูปที่ดินแล้วมีจำนวนหลายล้านไร่ การใช้ที่ดินซึ่งจะต้องเป็นไปตามกรอบของกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น เช่น เป็นสถานที่ประกอบกิจการค้า เป็นต้น ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การตรวจสอบการทำประโยชน์ในที่ดินว่าเป็นไปตามระเบียบหรืออยู่ในกรอบของกฎหมายหรือไม่

จะเป็นการสนับสนุนเกื้อกูลกับตรวจสอบเกี่ยวกับการออก ส.ป.ก.4-01 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก.เห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. มาตรการในการตรวจสอบ

(1) เห็นควรปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 ทุกรายในแต่ละจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ และที่ชุมชนในท้องที่ ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแห่งละ 1 ฉบับ โดยเชิญชวนสาธารณะชนตรวจสอบว่าผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 เป็นเกษตรกรตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือไม่ มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะได้รับ ส.ป.ก.4-01 หรือไม่ หากสงสัยหรือมีข้อสงสัยที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบแล้ว ขอให้แจ้งต่อ ส.ป.ก.จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ ส.ป.ก.เอง เพื่อจะได้ตรวจสอบต่อไป

(2) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 ย้อนหลังถึงปี 2535 ตั้งแต่มีการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2535 โดยให้ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ได้รับ ส.ป.ก.4-01 ทุกราย ที่ได้รับการคัดเลือกตามระเบียบดังกล่าว

(3) ประเด็นในการตรวจสอบ ยึดถือตามแนวทางการตีความของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของเกษตรกรผู้มีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(3.1) กรณีเกษตรกร ในความหมายที่เป็นผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ประเด็นที่ตรวจสอบ ได้แก่

(3.1.1) การใช้ระยะเวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมมิใช่อาชีพอื่น

(3.1.2) การไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน (คู่สมรส และผู้สืบสันดานที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ) หรือมีที่ดินเล็กน้อยแต่ไม่เพียงพอแก่การประกอบเกษตรกรรมเพื่อเลี้ยงชีพ

(3.2) กรณีเกษตรกร ในความหมายที่เป็นผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ประเด็นที่ตรวจสอบ ได้แก่

(3.2.1) การเป็นสมาชิกเกษตรกร การประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม หรือบุตรของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535

(3.2.2) การไม่มีที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมเป็นของตนเองหรือของบุคคลในครอบครัวเดียวกัน

(4) การพิจารณาขนาดที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ ให้ถือเกณฑ์ไม่เกิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่ ตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนดสำหรับการประกอบเกษตรกรรมทั่วไป หรือเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่แล้วแต่กรณี โดยพิจารณาจากจำนวนที่ดินที่บุคคลดังกล่าวมีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งที่อยู่ในเขตและนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ดินได้รับการจัดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ซึ่งเมื่อรวมกับที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินแล้วต้องไม่เกิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่

(5) ในการตรวจสอบคุณสมบัติ ให้ดำเนินการตรวจสอบสภาพที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ที่นำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินควบคู่ไปด้วย โดยยึดหลักการจะไม่นำที่ดินที่มีสภาพไม่เหมาะสมกับการประกอบเกษตรกรรม และการปฏิรูปที่ดินมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน เช่น ที่ดินที่มีความลาดชันเกินกว่า 35% หรือที่ดินที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ เป็นต้น

(6) การตรวจสอบด้านการเป็น "เกษตรกร"ตามกฎหมายการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การมีคุณสมบัติของเกษตรกรครบถ้วน และการทำประโยชน์ในที่ดิน ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการตรวจสอบด้านเอกสารหลักฐานบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งการตรวจสอบในแปลงที่ดินที่จัดให้ด้วย ซึ่งการติดตามการทำประโยชน์ในที่ดินที่ออก ส.ป.ก.4-01 ไปแล้ว นั้น ควรมีการวางแผนการแล้วดำเนินการในทุกจังหวัดอย่างละเอียดและกว้างขวาง สำหรับแหล่งข้อมูลจากทางราชการนั้น เห็นควรให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น กรมที่ดิน กรมสรรพากร กรมทะเบียนการค้า เป็นต้น ร่วมมือกับจังหวัด และ ส.ป.ก.อย่างเต็มที่ ในการจัดหาข้อมูลที่เป็นให้แกจังหวัด และ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การกำหนดขนาดการถือครองที่ดินที่ถือว่าไม่เพียงพอแก่การครองชีพ สำหรับการจัดที่ดินในภาคใต้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดโดยคำนึงถึงสมรรถนะที่ดิน การประกอบเกษตรกรรมในท้องถิ่นนั้น ขนาดของ

ครอบครัว โครงสร้างของรายได้ของครอบครัวเกษตรกร เป็นต้น แต่ต้องไม่เกิน 50 ไร่ หรือ 100 ไร่ ตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนด โดยมีหลักในการพิจารณา เช่นเดียวกับที่ ส.ป.ก. เสนอความเห็นใน 1(4) ข้างต้น

คำขอ

1. ขออนุมัติแก้ไขปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ตามที่ ส.ป.ก. เสนอ ส่วนแนวทางตามมติคณะกรรมการ ครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2538 ในส่วนที่มีได้แก้ไขปรับปรุงให้คงถือปฏิบัติตามเดิม เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับแนวทางที่ขอแก้ไขปรับปรุงนี้

2. มอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด พิจารณาดำเนินการตามแนวทางในข้อ 1 โดยเร่งด่วน แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการทราบต่อไป

มติคณะกรรมการ เห็นชอบให้แก้ไขปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินตามที่ ส.ป.ก. เสนอ โดยมีความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1. ให้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 ตั้งแต่ปี 2532-2535 (ก่อนที่ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ใช้บังคับ) โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง ส่วนการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ได้รับ ส.ป.ก. 4-01 ตั้งแต่ปี 2535 (หลังจากระเบียบคณะกรรมการว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรฯ ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ใช้บังคับ) ให้ทำการตรวจสอบทุกราย

2. สำหรับการจัดที่ดินให้เกษตรกรในขนาดที่ดินศึกษาว่างหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในการพิจารณาการประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นหลัก โดยพิจารณาองค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากการใช้เวลาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร อาทิเช่น จากระายได้ส่วนใหญ่และการลงทุนในการเกษตร

3. การพิจารณาขนาดที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพนั้น เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่จะกำหนด โดยใช้ขนาดที่ดินตามมติ คปก. ครั้งที่ 2/2538 เรื่องที่ 3.1 ประกอบในการพิจารณา โดยพิจารณาจากจำนวนที่ดิน ทั้งที่อยู่ในเขตและนอกเขตปฏิรูปที่ดิน ที่บุคคลดังกล่าวมีสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินที่ได้รับการจัดตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ และกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งเมื่อรวมกับที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดินแล้ว ต้องไม่เกิน 50 ไร่ สำหรับการประกอบเกษตรกรรมทั่วไป หรือ 100 ไร่ สำหรับเกษตรกรประเภทสัตว์ใหญ่ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนดไว้ต่ำกว่า โดยความเห็นชอบจาก คปก.

4. ให้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง ทำการศึกษาขนาดของที่ดิน ที่เพียงพอแก่การครองชีพ ทั้งนี้โดยให้คำนึงถึงขนาดของครอบครัว สมรรถนะของดิน ความอุดมสมบูรณ์ของที่ดิน ลักษณะและรูปแบบการผลิต เป็นต้น

5. ในการตรวจสอบสภาพของที่ดิน กรมป่าไม้ และกรมพัฒนาที่ดิน ควรเข้าร่วมดำเนินการด้วย

6. มอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดดำเนินการตามแนวทางข้างต้น โดยเร่งด่วน และรายงานให้คณะกรรมการทราบต่อไป

เรื่องที่ 4.3 ขออนุมัติกำหนดรายได้ประจำปีไม่เพียงพอต่อการยังชีพ ของผู้ประสงค์จะเป็นเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535

เรื่องเดิม

ตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 กำหนดว่า บุคคลซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเกษตรกร

(1) ผู้ยากจน ซึ่งหมายถึง ผู้รายได้ไม่สูงกว่าอัตรารายได้ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกำหนด

รายได้ตาม (1) ให้หมายความรวมถึงสิทธิหรือประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย

(2) ผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม ซึ่งหมายถึงผู้จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่าในสาขาเกษตรกรรม

(3) บุตรของเกษตรกร ซึ่งหมายถึงบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวต้องไม่มีอาชีพอื่นมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพอยู่แล้ว ไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง และประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก

ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 คณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติกำหนดอัตรารายได้ของผู้ยากจนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 โดยให้ผู้ยากจน หมายถึง ผู้มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita Income) ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเกณฑ์

สภาพปัญหา

ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2538 ส.ป.ก.ได้เสนอแนวทางการดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ คปก. พิจารณา ซึ่งมีมาตรการในการตรวจสอบคุณสมบัติตั้งแต่ปี 2532 - ปัจจุบันด้วย ในการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว มีข้อสำคัญตาม มาตรา 3 ว่า บุคคลซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะเป็นเกษตรกรตาม (1), (2) และ (3) บุคคลดังกล่าวต้องไม่มีอาชีพอื่นมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การ

ยังชีพอยู่แล้ว และ คปก.ได้มอบหมายให้ ส.ป.ก. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้พิจารณาร่วมกัน ถึงตัวเลขรายได้ประจำของเกษตรกรที่ถือว่าไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทำให้ปัจจุบัน ส.ป.ก.ยังขาดอัตรา รายได้ประจำที่เพียงพอแก่การยังชีพ ที่จะใช้พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติ ในข้อนี้

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก.เห็นสมควรกำหนดรายได้ประจำที่เพียงพอแก่การยังชีพ ซึ่งควรจะสอดคล้องกับอัตรา รายได้ของผู้ออกตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 ตามที่ คปก. เคยมีมติอนุมัติไว้ในการประชุมครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 โดยกำหนดให้ ผู้ออกหมายถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวไปก่อน เพื่อสะดวกต่อการตรวจสอบย้อนหลัง ในขณะเดียวกัน ส.ป.ก.จะดำเนินการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขตัวเลขว่าเกษตรกรที่ผู้ออกควรมีรายได้ มากน้อยเพียงใด และอัตรารายได้ประจำที่เพียงพอแก่การยังชีพควรเป็นเท่าไร และจะนำมาเสนอ คปก. ต่อไป

คำขอ

ขออนุมัติให้ใช้อัตรารายได้ของผู้ออก ตามมติของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในการประชุมครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 มาปรับใช้กับการพิจารณา คุณสมบัติของ บุคคลที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ เป็นเกษตรกรในเรื่องอาชีพ อันมีรายได้ประจำเพียงพอแก่การยังชีพด้วย

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

เนื่องจากวาระที่ 4.3 เกี่ยวเนื่องกับวาระที่ 4.11 คณะกรรมการจึงให้นำทั้งสองวาระมา พิจารณาควบคู่กัน

สำหรับวาระที่ 4.11 ขออนุมัติกำหนดรายได้ของผู้ออกตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535

เรื่องเดิม

มาตรา 3(1) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเป็น เกษตรกร พ.ศ.2535 กำหนดว่า ผู้ออก หมายถึง ผู้มีรายได้ไม่สูงกว่าอัตรารายได้ ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด และรายได้ตาม (1) ให้หมายความ รวมถึงสิทธิหรือประโยชน์อื่นที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย

ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 คณะกรรมการฯ มีมติอนุมัติกำหนดอัตรารายได้ของผู้อยากจนตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2535 โดยให้ผู้อยากจน หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita Income) ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเกณฑ์

สภาพปัญหา

ตามที่ คปก. เคยมีมติอนุมัติไว้ในการประชุมครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 กำหนดให้ผู้อยากจนหมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวนี้ ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นว่า รายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว เป็นการเฉลี่ยจากรายได้ของประชากรทั่วประเทศ ทำให้มีระดับสูงกว่าความเป็นจริงของผู้อยากจน จึงอาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์จะช่วยเหลือผู้อยากจนโดยแท้จริง

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. เห็นสมควรกำหนดอัตรารายได้ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 เพื่อใช้ในการพิจารณาผู้อยากจนชั้นใหม่ โดย

กำหนดให้ใช้เส้นความยากจนในชนบทเป็นอัตรารายได้ดังกล่าว (ดังปรากฏในตาราง) หากบุคคลใดมีรายได้ต่ำกว่าอัตรารายได้หรือเส้นความยากจนดังกล่าว ย่อมถือว่าเป็นผู้อยากจน

การคำนวณเส้นความยากจนนั้น ส.ป.ก. ได้อ้างอิงการศึกษาเรื่องความยากจนของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ศึกษาโดย Hutaserani, S.) แล้วปรับตัวเลขให้เป็นปัจจุบันโดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภค ของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

คำขอ

ขออนุมัติให้ใช้อัตรารายได้ในการพิจารณาผู้อยากจน ตามเส้นความยากจน ในการพิจารณาคัดสรรบุคคลที่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรตามมาตรา 3(1) แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกรในเรื่อง ผู้อยากจน และให้ปรับตัวเลขอัตรารายได้ดังกล่าวให้เป็นปัจจุบัน โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภค ซึ่งลงพิมพ์ในรายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อพิจารณาคณะกรรมการ

คณะกรรมการได้พิจารณาตัวเลขที่กำหนดรายได้ของผู้ยากจนตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 แล้วเห็นว่า มติ คปก. ครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 ที่กำหนดให้ผู้ยากจน หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวนั้น เป็นการกำหนดตัวเลขที่สูงกว่าความเป็นจริงของผู้ยากจน จึงได้พิจารณาตัวเลขจาก 2 แนวทาง ได้แก่

1. ตัวเลขกำหนดเส้นความยากจนของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งปรับตัวเลขให้เป็นปัจจุบัน โดยใช้ดัชนีราคาผู้บริโภค ของกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
2. ตัวเลขของกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนามุขมนตรี ที่ได้ทำการสำรวจหมู่บ้านยากจน ซึ่งคิดจากรายจ่ายจากคนในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวเลขที่กำหนดไว้ในปี 2536 และยังใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งกำหนดไว้ 15,000 บาทต่อหัวต่อปี และหน่วยราชการหลายหน่วยได้ใช้ตัวเลขนี้เป็นเกณฑ์เช่นกัน

มติคณะกรรมการ

1. อนุมัติให้ใช้อัตรารายได้ของผู้ยากจนตามมติ คปก. ในการประชุมครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2536 มาปรับใช้เป็นอัตรารายได้ประจำที่เพียงพอแก่การยังชีพ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของการตรวจสอบ ส.ป.ก. 4-01 ย้อนหลัง และโดยที่สาระสำคัญที่กำหนดในมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 ทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน จึงให้เลขานุการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว
2. อนุมัติให้กำหนดอัตรารายได้ผู้ยากจน ตามมาตรา 3 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการเป็นเกษตรกร พ.ศ.2535 หมายถึงผู้มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อหัวต่อปี ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ทำการสำรวจหมู่บ้านยากจนและกำหนดตัวเลขดังกล่าว

เรื่องที่ 4.4 ขอแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง กำหนด

เวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม
แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)
พ.ศ.2532 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 25 มีนาคม 2536

ด้วยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ออกประกาศ เรื่องกำหนดเวลาและ
 การตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่ง
 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3)
 พ.ศ.2532 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 25 มีนาคม 2536 ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ได้รับอนุมัติ
 จากคณะกรรมการในการประชุม ครั้งที่ 2/2536 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2536 มีสาระสำคัญ
 ที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิของเกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดิน โดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน สรุปได้ดังนี้
 "ข้อ 3. ให้ถือเอาเวลาที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้นใช้บังคับ เป็นเวลา
 ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด เว้นแต่ในท้องที่ที่พระราชกฤษฎีกากำหนด
 เขตปฏิรูปที่ดินไว้แล้ว ให้ถือเอาเวลาที่ ส.ป.ก. ได้รับมอบที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดินเป็นเวลา
 ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด"

ปัญหา

เนื่องจากกำหนดระยะเวลาการถือครองที่ดิน ตามมาตรา 30 วรรคสาม ตามประกาศ
 ของคณะกรรมการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐ ดังนี้

1. ทำให้เกษตรกรผู้ถือครองที่ดินเกินจำนวนที่กำหนดตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง แต่
 ไม่เกิน 100 ไร่ ได้รับสิทธิในที่ดินตามจำนวนที่ถือครองไว้เป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ไม่มีที่ดิน
 เหลือที่จะจัดให้เกษตรกรอื่นได้ และสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน จำนวนเกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกิน
 เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
2. กำหนดระยะเวลาดังกล่าวจะมีผลให้เกษตรกรผู้ถือครองที่ดินอยู่ก่อนประกาศเขตหรือก่อน
 ส.ป.ก. รับมอบที่ดินแม้เพียงวันเดียวก็มีสิทธิได้รับการจัดที่ดินถึง 100 ไร่ จึงเป็นช่องทางใหม่
 ในการซื้อขายที่ดินของรัฐและบุกรุกทำลายป่าเพิ่มขึ้น โดยหวังว่าจะได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน
 เพื่อเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นถึง 100 ไร่ ซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ส.ป.ก. เห็นว่าเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินซึ่งทวีจำนวนมากขึ้นอันเป็น
 ภาระหน้าที่หลักของ ส.ป.ก. ที่จะต้องเร่งดำเนินการตามกระบวนการปฏิรูปที่ดินจึงเห็น
 สมควรให้มีการเสนอขอทบทวนกำหนดระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา
 30 วรรคสาม โดยกำหนด พ.ศ.2524 จะเหมาะสมและให้ประโยชน์แก่รัฐและประชาชน
 มากที่สุด เนื่องจาก

1. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้เคยกำหนดระยะเวลาการถือครองดังกล่าวเป็นปี พ.ศ.2524 ในการประชุม คปก. ครั้งที่ 9/2532 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2532

2. กำหนดระยะเวลาการถือครอง พ.ศ.2524 มีผลคือ

2.1 เป็นการช่วยเหลือผู้ถือครองที่ดินตามหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2528 อันมีมติ หลักเกณฑ์การช่วยเหลือราษฎรเป็นการผ่อนผันการถือครองที่ดินของรัฐ (ที่เรียกว่าบันได 3 ขั้น)

2.2 มีแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศพิสูจน์ได้

2.3 มีผลกระทบต่อครอบครัวครองที่ดินที่มีเนื้อตั้งแต่ 50 ไร่ขึ้นไปเท่านั้น

แต่หากครอบครองมานาน (ก่อนปี พ.ศ.2524) ก็จะมีสิทธิที่จะได้ที่ดินไม่เกิน 100 ไร่

2.4 มีที่ดินเหลือให้เกษตรกรอื่นบ้าง

อย่างไรก็ตาม การออกกฎหมายหรือกฎระเบียบใดๆ ย่อมไม่มีผลย้อนหลังเป็นโทษ ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาการถือครองที่ดิน พ.ศ.2524 จึงสมควรไม่ให้มีผลกระทบกับการจัดที่ดินที่ได้ดำเนินการไปก่อนหน้านี้แล้วโดยให้หมายความว่า ไม่กระทบถึงเกษตรกรที่ได้ผ่านการคัดเลือกโดยคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้เข้าทำประโยชน์ตามระเบียบแล้ว

ดังนั้น การกำหนดระยะเวลาการถือครองดังกล่าว จึงสมควรใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการจัดที่ดินของ ส.ป.ก. เฉพาะในที่ดินที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดยังมิได้คัดเลือกเกษตรกรให้เข้าทำประโยชน์

คำขอ

1. ขอแก้ไขระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 จากประกาศฉบับวันที่ 25 มีนาคม 2536 เป็นให้ถือเอา พ.ศ.2524 เป็นเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนถึงผลการดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วก่อนประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ

2. เห็นชอบร่างประกาศตามที่แนบ

จึงเรียนเสนอคณะกรรมการเพื่อโปรดพิจารณา

มติคณะกรรมการ อนุมิตตามาที่เสนอขอ

(ร่าง)

ประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เรื่อง กำหนดเวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

1.ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่อง กำหนดเวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกรตามมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ.2536 และ (ฉบับที่ 2) ประกาศ ณ วันที่ 25 มีนาคม 2536

2.การดำเนินการใด ๆ ที่ได้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ณ วันที่ 25 มีนาคม 2536 ก่อนวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้มีผลบังคับใช้เป็นไปตามประกาศนี้

3.ให้ถือเอาเวลา พ.ศ.2524 เป็นเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กำหนด

4.ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด มีอำนาจตรวจสอบและพิสูจน์ระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร

5.ที่ดินของรัฐที่เกษตรกรถือครองอยู่แล้วก่อนเวลาที่กำหนดในข้อ 3. เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่นคำร้องและยินยอมชำระค่าเช่า หรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด จะได้รับการจัดที่ดินให้ตามจำนวนที่ถือครองที่ดินได้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

6. การตรวจสอบและพิสูจน์ระยะเวลาการถือครองที่ดิน ให้พิจารณาจากหลักฐาน ดังนี้

6.1 การสอบสวนพนักงานเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับ

6.1.1 ข้ออ้างอิงของเกษตรกรผู้ยื่นคำร้อง

6.1.2 สภาพการทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ยื่นคำร้อง

6.1.3 ข้อเท็จจริงจากผู้ถือครองที่ดินข้างเคียง

6.2 เอกสาร เกี่ยวกับ

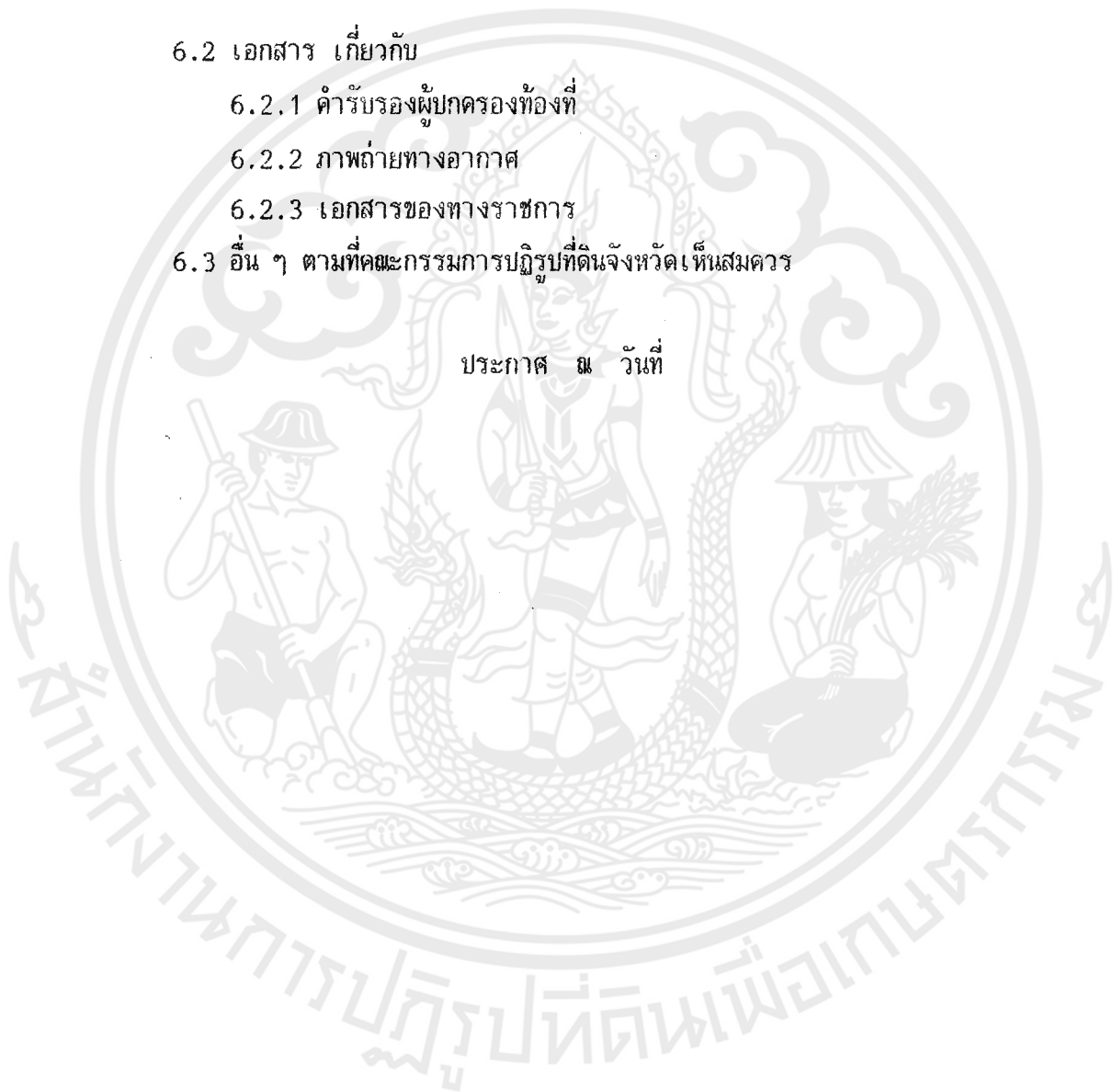
6.2.1 คำรับรองผู้ปกครองท้องถิ่น

6.2.2 ภาพถ่ายทางอากาศ

6.2.3 เอกสารของทางราชการ

6.3 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควร

ประกาศ ณ วันที่

เรื่อง 4.5

เรื่อง ขอยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

เรื่องเดิม

1. คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ได้ออกระเบียบ ว่าด้วย
หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 ซึ่งระเบียบ ข้อ 5 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) แห่งท้องที่นั้นออกประกาศให้เกษตรกรในท้องที่นั้นยื่นคำร้อง
ขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ภายในระยะเวลาและ
สถานที่ที่ คปจ. กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่อาจขยายได้ตามความจำเป็น
แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน เก้าสิบวัน มีข้อยกเว้น ตามวรรคสาม ว่า "ในกรณีที่ดินที่
จะจัดใหม่จำกัด และมีเกษตรกรซึ่งเป็นผู้เช่าอยู่ขณะโอนกรรมสิทธิ์เป็นของสำนักงาน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือมีเกษตรกรผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนขอรับที่ดินทำกิน
จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 2/2534 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2534 ไว้แล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกร
ดังกล่าวต่อไปโดยไม่ต้องประกาศตามวรรคหนึ่ง และสำหรับผู้ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน
ไว้แล้วให้ได้รับยกเว้นการยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ตามระเบียบนี้"

2. ต่อมา ส.ป.ก. ได้รับมอบนโยบายจากรัฐบาลให้เร่งรัดการจัดที่ดินให้เกษตรกร
เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ที่ป่าสงวนแห่งชาติเสื่อมโทรม ที่สาธารณะ ฯลฯ
และคณะรัฐมนตรีได้มอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (โดย ส.ป.ก.) นำไปดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดิน ซึ่งในข้อเท็จจริงแล้ว ในกรณีที่สามารถกำหนดขอบเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบชัดเจน
ส.ป.ก. จะเตรียมการโดยดำเนินการสำรวจจริงวัด และรับคำร้องขอเข้าทำประโยชน์
ไว้ล่วงหน้าก่อนมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงได้เสนอขอแก้ไข
ระเบียบ คปก. ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรฯ พ.ศ. 2535 ข้อ 5. ให้สอดคล้อง
กับทางปฏิบัติเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยยกเว้นการประกาศให้ยื่นคำร้อง กรณีเป็น
เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่ก่อน และ ส.ป.ก. นำที่ดินนั้นมาปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง คปก.
ได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุม ครั้งที่ 2/2537 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2537 และ
มีมติเห็นชอบตามแนวทางที่ ส.ป.ก. เสนอโดยอนุมัติให้ใช้ระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

สภาพปัญหา

1. การยกเว้นไม่ต้องประกาศ อาจทำให้เกษตรกรไม่ทราบถึงคุณสมบัติของ
เกษตรกรผู้จะมีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ตามที่

กำหนดไว้ในระเบียบ ข้อ 6 และ ข้อ 7 ได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดเกี่ยวกับคุณสมบัติของเกษตรกรดังกล่าว

2. การยกเว้นการประกาศให้เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐที่นำมาปฏิรูปที่ดิน ยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินทำให้เกษตรกรเหล่านั้นมีสิทธิยื่นคำร้องได้ทุกเมื่อ จนกว่า คปจ. จะได้ทำการคัดเลือก ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลว่าก่อนที่จะเกษตรกรผู้ครอบครองเดิมยื่นคำร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ อาจเปลี่ยนแปลงการครอบครองที่ดินไปยังเกษตรกรอื่น ๆ ได้ และเกษตรกรผู้รับโอนการครอบครองในภายหลัง มาอ้างต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าเป็นเกษตรกรผู้ครอบครองเดิม เพื่อขอรับการคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ ซึ่งยากแก่การตรวจสอบ

ความเห็น ส.ป.ก.

เพื่อให้เกษตรกรมีความชัดเจนในเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยให้เป็นไปโดยเปิดเผย และเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนมือที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรผู้ครอบครองเดิมที่แท้จริงเท่านั้นเป็นผู้ได้รับการจัดที่ดิน จึงเห็นสมควรกำหนดให้ต้องมีการประกาศให้เกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่ก่อน ยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วยเช่นเดียวกับเกษตรกรประเภทอื่น ๆ แต่ยังคงยกเว้นการประกาศเฉพาะ 2 กรณีคือ

1. เกษตรกรซึ่งเป็นผู้เช่าอยู่ขณะโอนกรรมสิทธิ์เป็นของ ส.ป.ก.

(เหตุผล เพราะ พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2518 มาตรา 32 บัญญัติให้สิทธิของผู้เช่าที่ดินตามสัญญาเช่าหรือตามกฎหมาย ว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมสิ้นสุดลงเมื่อ ส.ป.ก. ได้ที่ดินแปลงเดิมมาโดยการจัดซื้อ หรือเวนคืน ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรผู้เช่าเดิมเหล่านั้นได้รับความเดือดร้อนในทางปฏิบัติในกรณีที่ดินที่จะจัดใหม่จำกัด คปจ. จึงพิจารณาจัดที่ดินที่จัดซื้อมาให้เกษตรกรผู้เช่าเดิมได้ทำประโยชน์ต่อไป จึงเป็นเหตุผลในการยกเว้นไม่ต้องมีการประกาศ ตามระเบียบ ข้อ 5)

2. เกษตรกรผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนขอรับที่ดินทำกินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2534 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2534

(เหตุผล เพราะถือว่าการยื่นคำขอรับที่ดินของเกษตรกรผู้รับจ้างเป็นการแสดงเจตนายื่นคำขอรับที่ดินแล้ว ซึ่งได้ผ่านกระบวนการประกาศ และยื่นคำร้องมาแล้ว)

คำขอ

1. ขออนุมัติยกเลิกระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

2. ขออนุมัติให้ใช้ร่างระเบียบตามที่แนบ และ ส.ป.ก.จะได้นำเสนอ
ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงนามประกาศ ใช้บังคับต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติตามที่เสนอ

(ร่าง)

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ว่าด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร

ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(ฉบับที่ 3) พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19(7) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ."

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้ยกเลิกความใน ข้อ 3 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2537

ข้อ 4. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของ ข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535

"ในกรณีที่ที่ดินที่จะจัดใหม่จากที่ดินที่มีเกษตรกรซึ่งเป็นเจ้าของอยู่ขณะโอนกรรมสิทธิ์เป็นของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือมีเกษตรกรผู้ได้รับการชดเชยเงินชดเชยที่ดินทำกินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 2/2534 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2534 ไว้แล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรดังกล่าวต่อไป โดยไม่ต้องประกาศตามวรรคหนึ่ง และสำหรับผู้ที่ได้รับการชดเชยเงินไว้แล้วให้ได้รับยกเว้นการยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ตามระเบียบนี้"

ข้อ 5. โครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมท้องที่ใด ได้มีการรับคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ครอบครองที่ดินของรัฐอยู่แล้ว โดยมีได้มีการประกาศให้เกษตรกรยื่นคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ แต่ยังมีได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกร ให้ถือว่าคำร้องขอเข้าทำประโยชน์ดังกล่าวมีผล โดยไม่ต้องมีการประกาศตามระเบียบฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่

เรื่องที่ 4.6

การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าหรือไถย่นต้นไม้ยืนต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเนื้อที่แปลงที่ดินที่ได้รับการจัดจาก ส.ป.ก.

เรื่องเดิม

การดำเนินการปฏิรูปที่ดินของรัฐส่วนใหญ่ได้นำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม ซึ่งกรมป่าไม้มอบให้มาจัดให้เกษตรกรที่ดัดแปลงตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเข้าทำประโยชน์ แต่เดิมกรมป่าไม้ได้มีนโยบายกันเขตที่ดินเป็นป่าชุมชนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเนื้อที่ทั้งหมดที่กรมป่าไม้ส่งมอบให้ ส.ป.ก. ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แต่เนื่องจากพื้นที่ที่กรมป่าไม้มอบให้นั้นเป็นพื้นที่ที่ราษฎรบุกรุกเข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์เต็มพื้นที่แล้ว จึงไม่สามารถกันพื้นที่ป่าชุมชนให้ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

ในปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีนโยบายที่จะ ส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินปลูกป่า หรือไถย่นต้นไม้ยืนต้นในแปลงที่ดิน เพื่อเป็นการฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมและแหล่งต้นน้ำลำธาร เพื่อเป็นการชดเชยสภาพพื้นที่ที่เสียไป เนื่องจากถูกบุกรุก โดยส่งเสริมให้ผู้ที่ได้รับที่ดินจาก ส.ป.ก. มีส่วนร่วมในการปลูกป่าและยังเป็นวิธีที่มีความสะดวกในการดูแลรักษาสภาพป่า เนื่องจากเป็นผู้ลงมือปลูกและดูแลรักษาในแปลงที่ดินของตนเอง ซึ่งปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ดำเนินการในเรื่องนี้อยู่แล้ว เช่น โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่า เป็นต้น และ ส.ป.ก. จะพยายามประสานงานกับกรมป่าไม้ เพื่อที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการปลูกป่า

ความเห็นของ ส.ป.ก.

เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ควรจะให้ความร่วมมือในการปลูกป่าหรือไถย่นต้นไม้ยืนต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเนื้อที่แปลงที่ดินที่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ซึ่งเมื่อคณะกรรมการมีมติให้เกษตรกรดำเนินการปลูกป่าหรือไถย่นต้นไม้ สามารถให้เกษตรกรผู้ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. ปฏิบัติได้ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 ข้อ 7(8)

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535

ข้อ 7 เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรผู้ได้รับมอบที่ดินให้เข้าทำ
ประโยชน์ในที่ดินมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(8) ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด
ฯลฯ

สำหรับการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าหรือไม้ยืนต้น (รวมทั้ง
ไม้ผล) นั้น นอกจาก ส.ป.ก. จะติดต่อประสานงานกับส่วนราชการต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้อง เช่น กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร เป็นต้น
ให้เข้ามาดำเนินการแล้ว ก็จะต้องเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย
พร้อมทั้ง ส.ป.ก. เองจะระดมสรรพกำลังเท่าที่มีอยู่ เร่งรัดส่งเสริมให้เกษตรกร
ดำเนินการอีกทางหนึ่ง

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการอนุมัติในหลักการให้เกษตรกรหรือสถาบัน
เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินปลูกป่า หรือไม้ยืนต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
ของเนื้อที่ ในแปลงที่ดินที่ตนได้รับการจัดจาก ส.ป.ก.
จึงเรียนเสนอคณะกรรมการเพื่อโปรดพิจารณา

มติคณะกรรมการ

อนุมัติตามที่เสนอ และโดยที่โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าของกรมป่าไม้ จำเป็น
ต้องใช้งบประมาณในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก จึงให้ ส.ป.ก. ประสานงานกับกรมป่าไม้
และสำนักงานงบประมาณในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดังกล่าว

เรื่องที่ 4.7

ขออนุมัติในหลักการให้สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน (สกป.) กุยมะเงินกองทุน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินธุรกิจได้

เลขานุการ ได้เสนอต่อที่ประชุมขอเลื่อนการพิจารณาครั้งดังกล่าว
ออกไปก่อน และจะได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 4.8 ขออนุมัติขยายเวลาการชำระหนี้เงินกู้ตามโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม (ส่วนขยาย) ในเขตปฏิรูปที่ดินป่าสำราญ บ้านช้างจาน ต.บ้านค้อ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

เลขาธิการ ได้เสนอต่อที่ประชุมขอเลื่อนการพิจารณาว่าจะดังกล่าว ออกไปก่อน และจะได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 4.9 ขออนุมัติโครงการและขออนุมัติใช้เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อดำเนินการตามโครงการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่เอกชน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

เลขาธิการ ได้เสนอต่อที่ประชุมขอเลื่อนการพิจารณาว่าจะดังกล่าว ออกไปก่อน และจะได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติ

เรื่องที่ 4.10 ขออนุมัติคืนพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเศรษฐกิจ) ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม ไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้คืนกรมป่าไม้

เรื่องเดิม สืบเนื่องจากมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 4/2536 วันที่ 23 สิงหาคม 2536 อนุมัติให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมตามที่กรมป่าไม้จะส่งมอบให้ ส.ป.ก. และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2537 อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรี ฝ่ายเศรษฐกิจ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ โดยให้รับความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติมาดำเนินการคือ ให้ดำเนินการสำรวจรังวัดเพื่อออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก.4-01 ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตเศรษฐกิจเสื่อมโทรมเฉพาะพื้นที่ที่มีราษฎรถือครองทำกินแล้วเท่านั้น สำหรับพื้นที่ที่ยังไม่มีราษฎรถือครองทำกิน พื้นที่ที่มีสภาพและศักยภาพทำการเกษตรไม่คุ้มค่า พื้นที่เสื่อมโทรมคุกคามต่อระบบนิเวศน์ และพื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ไว้ เพื่อให้ชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน นั้น ให้กันไว้ใช้ในกิจกรรมของกรมป่าไม้ ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เช่น สันนิบาต

ให้เอกชนและประชาชนในท้องถิ่นปลูกสร้างสวนป่า จัดเป็นที่เพาะกล้าไม้ จัดเป็นป่าชุมชน สำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน จัดเป็นส่วนรุกขชาติ เป็นต้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รับมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง กรมป่าไม้ ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งหมดประมาณ 44.28 ล้านไร่ ซึ่งภายหลังจากการสำรวจจริงวัดเพื่อจัดที่ดินปรากฏว่า มีพื้นที่บางส่วนไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการคืนพื้นที่ดังกล่าวให้กรมป่าไม้เป็นกรณีเร่งด่วนแล้ว รวม 5 ป่า ในจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา และจังหวัดกระบี่ รวมเนื้อที่ประมาณ 89,800 ไร่ เพื่อให้กรมป่าไม้ฟื้นฟูสภาพป่า จัดตั้งเป็นวนอุทยานและน้อมเกล้าถวายพื้นที่บางส่วนเพื่อสร้างพระตำหนัก

บัดนี้ ส.ป.ก. ได้ตรวจสอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งซึ่งไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้สมควรส่งคืนกรมป่าไม้เพิ่มเติม รวม 12 ป่า ด้วยเหตุผล ปรากฏตามบัญชีรายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเศรษฐกิจ) ซึ่งไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ ที่แนบ ทั้งนี้ หากเป็นป่าที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว ส.ป.ก. เห็นสมควรดำเนินการเพิกถอนเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะส่วนที่ส่งคืนกรมป่าไม้โดยพระราชกฤษฎีกา

คำขอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

1. อธิบดีให้ ส.ป.ก. ส่งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเศรษฐกิจ) ซึ่งไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้คืนกรมป่าไม้ รวม 17 ป่า เนื้อที่ 115,177.96 ไร่
2. อธิบดีให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเขตปฏิรูปที่ดินในส่วนที่เป็นป่าชายเลน รวม 3 ป่า คือ ป่าท่าสมบางส่วนในจังหวัดตราด ป่าปากทะเลและป่าบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้ป่าสงวนแห่งชาติต่อไป

มติคณะกรรมการ

1. อุดมการณ์หลักการให้ ส.ป.ก. ส่งพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าเศรษฐกิจ) ซึ่งไม่สามารถดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ คืนกรมป่าไม้ รวม 17 ป่า เนื้อที่ 115,177.96 ไร่ (ตามเอกสารที่แนบ)
2. อธิบดีให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพิกถอนเขตปฏิรูปที่ดินในส่วนที่เป็นป่าชายเลน รวม 3 ป่า เพื่อให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติต่อไป และเพื่อมิให้มีปัญหาทางกฎหมายว่าเมื่อเพิกถอนแล้วที่ดินยังคงเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามเดิมหรือไม่ให้นำเรื่องนี้เข้าหารือในคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบเสียก่อน เพื่อจะได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง

บัญชีรายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ(ป่าเศรษฐกิจ)ซึ่ง ไม่สามารถดำเนินการปรับปรุงที่ดินได้ จึงส่งคืนกรมป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ลำดับที่	ชื่อพื้นที่	จังหวัด	เนื้อที่รวมมอบ	เนื้อที่คืน/ไร่	เหตุผลทอน	ขั้นตอนประกาศเขต	หลักฐานการตรวจสอบ	หมายเหตุ
1.	ป่าหนองเต็ง	พิจิตร	735.00	735.00	เขตนานอุทยาน	ไม่ปรากฏ พ.ร.อ.	พจ 0012/129 22 ก.พ.38	
2.	ป่าเขาทราย และป่าเขาพระ	พิจิตร	664.71	664.71	เขตนาน/ป่าเขา/สผาน	ไม่ปรากฏ พ.ร.อ.	พจ 0012/129 22 ก.พ.38	
3.	ป่านาถก	พิจิตร	1525.00	1525.00	เขตนานอุทยาน	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	พจ 0012/343 17 ส.ค.38	กรมป่าไม้ขอคืน
4.	ป่าโคกชะเอม	พิจิตร	237.50	237.50	เขตนานอุทยาน	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	กษ 1202.1/303 27ก.พ.37	กรมป่าไม้ขอคืน
5.	ป่าหนองกลางเนิน	ราชบุรี	150.00	150.00	กรมป่าไม้และการะผกพน	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	รบ 0012/1142 5 ต.ค.37	กรมป่าไม้ขอคืน
6.	ป่าเขาบัน	ราชบุรี	12100.00	12100.00	กรมป่าไม้และการะผกพน	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	รบ 0012/1142 5 ต.ค.37	กรมป่าไม้ขอคืน
7.	ป่าเขาพะเย	ระยอง	625.00	625.00	สวนรุกขชาติ	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	กษ 1202.1/303 27ก.พ.37	กรมป่าไม้ขอคืน
8.	ป่าหนองสนม	ระยอง	425.00	425.00	สวนรุกขชาติ	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	กษ 1202.1/303 27ก.พ.37	กรมป่าไม้ขอคืน
9.	ป่าคลองวาฬ	ประจวบคีรีขันธ์	787.00	787.00	ป่าชายเลน	ผลการตรวจร่าง พ.ร.อ.	กษ 1202.1/303 27ก.พ.38	กรมป่าไม้ขอคืน
10.	ป่าท่าส้ม	ตราด	19562.50	6443.75	ป่าชายเลน	ม พ.ร.อ.แล้ว	ตร 0012/174 15 ก.พ.38	กรมป่าไม้ขอคืน
11.	ป่าปากทะเล	เพชรบุรี	1000.00	1000.00	ป่าชายเลน	ม พ.ร.อ.แล้ว	พบ 0012/715 17 ส.ค. 38	
12.	ป่าบ้านแหลม	เพชรบุรี	685.00	685.00	ป่าชายเลน	ม พ.ร.อ.แล้ว	พบ 0012/715 17 ส.ค. 38	
รวม	12 ป่า	8 จังหวัด	38496.71	25377.96				

หมายเหตุ ส.ป.ก.ได้ส่งคืนกรมป่าไม้เป็นกรณีเร่งด่วน: รวม 2 ครั้ง ดังนี้
 ครั้งที่ 1 ส่งคืน 3 ป่า คือ ป่าหนองเต็ง และป่าจกราช จังหวัดนครราชสีมา ป่าเขาขนาดกพาว
 จังหวัดระยอง และป่าสนชายทะเล จังหวัดพิจิตร รวมเนื้อที่ 84,000 ไร่ เพื่อให้กรมป่าไม้แผนผังสภาพป่าและจัดตั้งเป็นวนอุทยาน
 ครั้งที่ 2 ส่งคืน 2 ป่า ในจังหวัดกระบี่ คือ ป่าเกาะกลางบางสวน จำนวน 4,700 ไร่
 ป่าอ่าววัง และป่าหาวนาถบางส่วน จำนวน 1,100 ไร่ รวมเนื้อที่ 5,800 ไร่ เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายสร้างพระตำหนัก

เรื่องที่ 4.12 ขออนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมาย และระเบียบชุดใหม่

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีคำสั่ง ที่ 5/2535 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2535 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบเพื่อทำหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายต่าง ๆ ตลอดจนให้คำแนะนำ และกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหานั้น

เนื่องจากคำสั่งคณะกรรมการดังกล่าว ได้ใช้มาเป็นเวลานานแล้ว และกรรมการบางท่านมีภาระกิจมากไม่อาจมาประชุมได้ ส.ป.ก. จึงเห็นสมควรที่จะยกเลิกคำสั่งเดิมและขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบชุดใหม่

การเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลเพื่อเป็นอนุกรรมการในคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบดังกล่าว จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและหลักการตามกฎหมายได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากบุคคลที่ได้เสนอขอเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านกฎหมาย และงานการปฏิรูปที่ดิน และมีเวลาเพียงพอที่จะสามารถช่วยย่นระยะเวลาในการแก้ไขปัญหอันเกิดจากข้อกฎหมายระเบียบ คำสั่ง เป็นไปอย่างถูกต้อง

คำขอ

ขอยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ 5/2535 ลง วันที่ 20 สิงหาคม 2535 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ และขออนุมัติให้ใช้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ฉบับใหม่รายละเอียดดังแนบ

ในกรณีที่ผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นอนุกรรมการ ดิรชการ ไม่สามารถร่วมประชุมได้ และหน่วยงานดังกล่าวได้ส่งผู้แทนสำรอง มาร่วมประชุมแทน ก็ขออนุมัติให้ผู้แทนสำรองมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้แทน ซึ่งเป็นอนุกรรมการ

มติคณะกรรมการ

1. อนุมัติให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ 5/2535 ลง วันที่ 20 สิงหาคม 2535 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ
 2. อนุมัติให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ โดยให้เพิ่มเติม นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา เป็นอนุกรรมการอีกท่านหนึ่ง รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งฉบับที่แนบ โดยให้นำเสนอประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ลงนามในคำสั่งต่อไป
- เนื่องจากระเบียบของคณะกรรมการได้ออกมาหลายฉบับแล้วเป็นเรื่องเดียวกัน และมีการยกเลิกไปแล้วเป็นบางฉบับอาจทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิด จึงมอบหมายให้คณะกรรมการที่ได้รับอนุมัติแต่งตั้ง ดำเนินการประมวลระเบียบ กฎ คำสั่ง ประกาศหรือมติของคณะกรรมการให้เป็นฉบับเดียวกัน โดยแยกเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยให้แล้วเสร็จ ภายใน 15 วัน

คำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ที่

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีคำสั่ง ที่ 5/2535 ลง วันที่ 20 สิงหาคม 2535 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ นั้น

บัดนี้ ได้พิจารณาเห็นสมควรปรับปรุงคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบเสียใหม่ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 จึงให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ดังกล่าวข้างต้นและแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

1. นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์ รองเลขาธิการสำนักงาน ประธานอนุกรรมการ
คณะกรรมการกฤษฎีกา
2. นายภิรมย์ ศรีจันทร์ ที่ปรึกษากฎหมาย รองประธานอนุกรรมการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา อนุกรรมการ
4. ผู้แทนกรมที่ดิน อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกรมป่าไม้ อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกรมการปกครอง อนุกรรมการ
7. ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน อนุกรรมการ
8. ผู้แทนกรมชลประทาน อนุกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักงานงานจัดรูปที่ดินกลาง อนุกรรมการ
10. ผศ.ดร.วรพจน์ วิศรุตพิชญ์ หัวหน้าภาควิชากฎหมายมหาชน อนุกรรมการ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11. ดร.กิตติศักดิ์ ปกรติ อาจารย์ประจำภาควิชา อนุกรรมการ
กฎหมายเอกชน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
12. ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน อนุกรรมการ
13. ผู้อำนวยการกองนิติการ ส.ป.ก. อนุกรรมการและ
เลขานุการ

14. หัวหน้าฝ่ายนิติการและระเบียบ
กองนิติการ

อนุกรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือกฎหมายอื่น รวมทั้งระเบียบใด ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
2. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายอันเกิดจากนิติกรรมและสัญญาใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมทั้งกำหนดมาตรการหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วย
3. ทำการศึกษาและพิจารณาเสนอแนะแนวทางในการกำหนดหรือปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หรือเสนอร่างฯ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่งใด ๆ เพื่อให้การดำเนินงานปฏิรูปที่ดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับภาวะการที่เปลี่ยนแปลงไป
4. พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาในเรื่องใด ๆ ในส่วนที่เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งตามระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดให้เสนอคณะกรรมการวินิจฉัย
5. ให้คำแนะนำ เสนอแนะ หรือชี้แจงปัญหาข้อกฎหมายและระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่ ส.ป.ก.หน่วยงานคณะบุคคล หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

๕ ๕ ๕
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

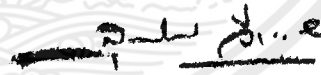
สั่ง ณ วันที่

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

เรื่องที่ 5.1 รายงานผลการดำเนินการตามมติคณะกรรมการในส่วนของ จังหวัดภูเก็ต
 เลขานุการได้ชี้แจงว่าตามที่คณะกรรมการได้มีมติมอบหมายให้เลขาธิการ ส.ป.ก.
 ดำเนินการเพิกถอน ส.ป.ก. 4-01 ของจังหวัดภูเก็ต และเลขาธิการ ส.ป.ก. ได้สั่งเพิกถอนไปแล้ว
 จำนวน 8 ราย โดยมีเหตุผลในการเพิกถอนว่ามีที่ดินเพียงพอกับการครองชีพ แต่มีอีกส่วนหนึ่งคือไม่มีอา
 ชีพหลักในการเป็นเกษตรกร ส่วนอีก 2 ราย อยู่ระหว่างการพิจารณาเพิกถอนต่อไป หลังจากการที่คณะ
 กรรมการได้กำหนดแนวทางในการตรวจสอบ ตามมติคณะกรรมการในการประชุมครั้งที่ 2/2538 วันที่
 17 เมษายน 2538 ส.ป.ก. ได้มอบหมายให้ ส.ป.ก.ภูเก็ต ทำการตรวจสอบผู้ได้รับ ส.ป.ก. 4-01
 ทั้งหมด 480 ราย สำหรับวิธีการตรวจสอบนั้น ส.ป.ก.จังหวัดภูเก็ตได้มีหนังสือถึงผู้ได้รับ ส.ป.ก. 4-01
 จำนวน 480 ราย ให้มาสอบปากคำใหม่ซึ่งขณะนั้นมีประมาณ 90 ราย เท่านั้นที่มาให้ปากคำ อย่างไรก็ตาม
 ส.ป.ก.จังหวัดภูเก็ตได้รวบรวมการให้ปากคำเพิ่มเติม และแบบสอบสวนสิทธิเดิมทั้งหมดแล้วจะนำเสนอ
 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดภูเก็ตในวันอังคารที่ 5 กันยายน 2538 ซึ่งผลเป็นประการใดจักได้แจ้งให้
 ที่ประชุมทราบต่อไป

อนึ่งสำหรับการเพิกถอนสิทธิเกษตรกรทั้ง 8 ราย ส.ป.ก. ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่
 ทำการตรวจสอบเพิ่มเติมว่ามีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร หรือไม่ ซึ่งผลการตรวจสอบขั้นต้น ปรากฏว่ามี
 อาชีพหลักไม่ใช่เกษตรกร ขณะนี้อยู่ระหว่างรวบรวมรายละเอียดเพื่อดำเนินการต่อไป
 ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา 18.15 น.

(นายสุธีร จีระพันธุ์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รักษาการแทนเลขาธิการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นายเฟิชิต ยิ้มเนียม)

เลขานุการกรม

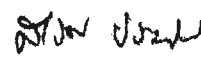
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นายศรีวรณ์ จีระวัฒน์จรรยา)

เจ้าหน้าที่บริหารงานธุรการ 6

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(นางสาววิตรี ชวนิตย์)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5

ผู้ตรวจรายงานการประชุม